

**SOCIAL- OCH
HÄLSOVÅRDSUTSKOTTETS
BETÄNKANDE 24/2014 rd**

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om vikariehjälp för renskötare och lag om ändring av 114 § i lagen om pension för lantbruksföretagare

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 18 november 2014 regeringens proposition med förslag till lag om vikariehjälp för renskötare och lag om ändring av 114 § i lagen om pension för lantbruksföretagare (RP 239/2014 rd) till social- och hälsovårdsutskottet för beredning.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- regeringssekreterare Annika Parsons, social- och hälsovårdsministeriet
- enhetschef Päivi Wallin, Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt LPA.

Skriftligt yttrande har lämnats av Renbeteslagsföreningen.

PROPOSITIONEN

I propositionen föreslår regeringen att det stiftas en lag om vikariehjälp för renskötare. Systemet med vikariehjälp föreslås i huvudsak motsvara 2014 års system med vikariehjälp och det tidsbegränsade försök som genomfördes 2010—2012.

Den föreslagna lagen gäller renskötare som har en obligatorisk pensionsförsäkring för lantbruksföretagare enligt lagen om pension för lantbruksföretagare eller har lämnat in en ansökan om en sådan försäkring. Dessutom ska renskötaren ensam eller tillsammans med en person under 18 år som är släkt med renskötaren i rakt nedstigande led och som varaktigt lever i renskötarens hushåll äga minst 50 inräknade renar.

Renskötaren skaffar sin vikarie själv, när han eller hon behöver vikariehjälp för att utföra ren-

skötselarbeten vid arbetsoförmåga som orsakats av sjukdom eller olycksfall. Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt betalar ersättning till serviceproducenten enligt systemet med vikariehjälp inom ramen för det anslag som anvisats i statsbudgeten. Kostnaderna kan ersättas om de beror på renskötselarbeten som är nödvändiga vid tidpunkten för vikariehjälp och som renskötaren själv skulle ha utfört för egen, en familjemedlems eller renbeteslagets räkning, om han eller hon inte hade varit arbetsoförmögen.

Dessutom föreslås lagen om pension för lantbruksföretagare bli ändrad så att Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt får utökade uppgifter som hänför sig till verkställigheten av systemet med vikariehjälp för renskötare.

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2015 och avses bli behandlad i samband med den.

Lagarna avses träda i kraft den 1 januari 2015.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Med stöd av en försökslag har renskötare 2010—2012 och 2014 haft rätt att få statlig ersättning för kostnader som beror på vikariehjälp i renskötselarbete, när de är arbetsoförmögna på grund av sjukdom eller olycksfall. I betänkandet om försöket 2014 framhöll utskottet att erfarenheterna från försöket 2010—2012 talar för att vikariehjälp till renskötare permanentas (ShUB 18/2013 rd).

Det är positivt att regeringen nu föreslår permanent lagstiftning om renskötarens rätt att få vikariehjälp. Även om renskötsel inte är ett arbete som återkommer dagligen året om, ingår det perioder med mycket arbete och långa arbetsdagar, till exempel vid renskiljning, märkning av renar på somrarna, underhåll av gården och vallning. Renskötarna kan bli sjuka och de kan hamna ut för olyckor under en period när arbetet inte går att skjuta upp. Då är det nödvändigt att få vikariehjälp. Utskottet framhåller att en permanentning av vikariehjälpens på det sätt som regeringen föreslår medverkar till att renskötarna or-

kar bättre, mår bättre och har bättre funktionsförmåga. Därmed stärks verksamhetsmöjligheterna för hela rennäringen.

Vikariehjälp ska beviljas på i stort sett samma villkor som under försöket i år. Det betyder att samma villkor gäller för personkretsen, kriterierna och ersättningen för kostnader. Under försökets gång har det kommit fram att det måste vara så enkelt som möjligt att ansöka om vikariehjälp. Det måste alltså gå att ordna med vikarie snabbt om en renskötare blir arbetsoförmögen under en bråd arbetsperiod. Följaktligen är det viktigt att vid verkställigheten av lagen understryka att ansökningar måste kunna initieras så enkelt som möjligt, exempelvis per sms, också när en ansökning måste kompletteras senare med de uppgifter som lagen kräver.

Utskottets förslag till beslut

Riksdagen

godkänner lagförslagen utan ändringar.

Helsingfors den 20 november 2014

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Juha Rehula /cent
vordf. Anneli Kiljunen /sd
medl. Outi Alanko-Kahiluoto /gröna
Ari Jalonén /saf
Johanna Jurva /saf
Merja Kuusisto /sd
Sanna Lauslahti /saml
Merja Mäkisalo-Ropponen /sv

Lasse Männistö /saml
Hanna Mäntylä /saf
Mikael Palola /saml
Terhi Peltokorpi /cent
Sari Sarkomaa /saml
Hanna Tainio /sd
Anu Vehviläinen /cent
Ulla-Maj Widenroos /sv

Erkki Virtanen /vänst.

Sekreterare var

utskottsråd Eila Mäkipää.